

POŻARY W OBIEKTACH HANDLOWYCH I MAGAZYNACH

Wieś polska przeobraża się. Dawny obraz z zagrodami i ewentualnie jednym, dwoma budynkami użyteczności publicznej zmienia się z każdym rokiem. Obok zabudowań gospodarskich wyrastają sklepy, zakłady usługowe, hurtownie. W obrębie wsi coraz częściej lokalizuje się niewielki przemysł. Ochotnicze straże pożarne powinny zatem poznawać zagrożenie występujące w tego typu obiektach i uczyć się zwalczać w nich ewentualne pożary.

Pożary w obiektach handlowych

Obiekty handlowe charakteryzują się dużą różnorodnością pod względem wielkości i rodzajów budynków. Różnorodne są też znajdujące się tam towary. Występuje w nich zatem zróżnicowane zagrożenie pożarowe. Z najwyższym poziomem zagrożenia mamy do czynienia w sklepach z artykułami chemicznymi, gdzie w przypadku pożaru intensywność palenia się będzie najwyższa, wystąpi także duże zadymienie oraz zagrożenie wydzielającymi się substancjami toksycznymi. Bardzo duże zagrożenie pożarowe występuje także w sklepach meblowych, odzieżowych i tekstylnych. Tu także obciążenie ogniowe jest bardzo wysokie i zachodzić będą w przypadku pożaru podobne zjawiska. W sklepach innych branż obciążenie ogniowe jest mniejsze, co nie oznacza, że są one pożarowe bezpieczne. Praktycznie każdy obiekt handlowy jest wieloasortymentowy, nie posiada oddzielení przeciwpożarowych, zaś ilość zgromadzonych w nim materiałów palnych jest duża. Wystarczy, że będą to różnego typu palne opakowania. W przypadku powstania pożaru w sklepie należy liczyć się z wystąpieniem gęstego, gryzącego dymu oraz wysokiej temperatury w pomieszczeniu. Mogą wystąpić wybuchy, a także pojawić się trujące i żrące gazy i pary. Podczas pory zamknięcia obiektu mogą wystąpić trudności z dostaniem się do wnętrza. Zwykle sklepy chronią kraty, mocno osadzone drzwi, sztaby itd. Może zająć wówczas potrzeba użycia sprzętu burzącego. W pierwszej fazie działań należy przeprowadzić rozpoznanie pożaru i ustalić:

- jakie towary znajdują się w sklepie i czy mogą zagrozić swoim zachowaniem w ogniu ludziom,

- czy zachodzi potrzeba udzielenia pomocy zagrożonym ludziom,

- czy w obiekcie są urządzenia i środki gaśnicze, które można wykorzystać do gaszenia pożaru,

- którym stoiskom lub budynkom zagraża bezpośrednio rozwijający się pożar?

W dużych pawilonach handlowych, w których po wybuchu pożaru mogą znajdować się liczni klienci, szczególnie ważne jest sprawne przeprowadzenie ewakuacji. Należy bezwzględnie opanować panikę i wskazać kierunki dróg ewakuacyjnych. Windy, jeśli nie są dostosowane do warunków pożarowych, należy unieruchomić i do ewakuacji wykorzystać jedynie schody. Jeśli sytuacja tego wymaga drogi ewakuacyjne trzeba osłaniać prądami wody. W przypadku silnego zadymienia, które uniemożliwia skuteczną ewakuację, należy przystąpić do oddymiania pomieszczeń. Do czasu zakończenia ewakuacji nie wolno wyłączyć oświetlenia i urządzeń ewakuacyjnych.

Po zakończeniu ewakuacji główną uwagę skupiamy na gaszeniu ognia. Używając do gaszenia wody musimy zwracać uwagę, by nie niszczyć wodą towarów. Zdarza się, że nieumiejętne gaszenie wodą (bez wykorzystania np. prądownic zamykanych) wywołuje szkody większe, niż wyrządził ogień. Dlatego też prądownicy rot powinni działać wodą oszczędnie, kierować ją tylko na zarzewia ognia, do celów zaś obronnych wskazane jest używać prądów rozproszonych. Podczas działań ratowniczych w sklepach należy pamiętać, że ewakuowane na zewnątrz artykuły nie mogą pozostawać bez opieki: Zdarza się bowiem, że mimo nieszczęścia wywołanego ogniem, złodzieje, kradnąc z miejsca pożaru różne przedmioty, powiększają jeszcze straty uszkodzonych.

Pożary w magazynach

Magazyny są zazwyczaj obiektami o dużych rozmiarach, z dużą ilością składowanych w ich wnętrzach materiałów. W przypadku więc powstania w magazynie pożaru, należy liczyć się z wielkimi stratami. Duże i dobrze wentylowane przestrzenie między regatami oraz nagromadzenie różnego rodzaju palnych materiałów sprawiają, że pożar rozprzestrzenia się bardzo intensywnie. Niewielki odstęp między regatami i paletami w znacznym stopniu rozprzestrzenia się potęguje. Pomiędzy ładunkami tworzą się także kominy pionowego rozprzestrzeniania się ognia. Wszystkie te, wyszczególnione czynniki powodują, że działania ratowniczo-gaśnicze w magazynach są bardzo trudne. Spalaniu towarzyszyć będzie duże zadymienie, które w znacznym stopniu utrudni, a w niektórych przypadkach wręcz uniemożliwi skuteczne działania ratownicze. Powodować też może dodatkowe straty. Niektóre materiały poddane działaniu dymu tracą swoje użytkowe właściwości. Aby ustrzec się przed pożarami obejmującymi duże przestrzenie magazynowe, nie można opierać się jedynie na sprawnie przeprowadzonych akcjach strażaków. Strażacy w skomplikowanych warunkach magazynowych mogą być bezsilni. Przede wszystkim należy zadbać, aby wielkie przestrzenie dzielone były na strefy pożarowe, oddzielane od siebie za pomocą ścian (oddzieleń) przeciwpożarowych. Duże znaczenie ma także szybkie wykrywanie zarzewi ognia. W tym celu w magazynach, gdzie składowane są materiały o dużej wartości, powinno się instalować urządzenia automatycznego wykrywania i sygnalizacji pożaru. Chodzi o to, by automatyczne urządzenia reagujące na dym, temperaturę lub światło sygnalizowały powstanie zagrożenia już w chwili powstania najmniejszego zagrożenia. Tam, gdzie występuje groźba szybkiego rozwoju pożaru, a wartość chronionego dobytku jest bardzo duża, powinny być instalowane stałe urządzenia gaśnicze, uruchamiane automatycznie jak automatyczny sygnalizator.

Biorąc pod uwagę szybki rozwój ognia oraz możliwe duże rozmiary, do działań ratowniczo-gaśniczych powinny być skierowane odpowiednie siły i środki zdolne do podjęcia działań na szerokim froncie pożaru.

Przed przystąpieniem do gaszenia niezwykle ważne jest rozpoznanie ogniowe. Prowadząc rozpoznanie należy ustalić:

- miejsce pożaru i jego aktualną wielkość,
- rodzaj płonących i zagrożonych materiałów oraz ich właściwości pożarowe,

- kierunki rozszerzania się ognia,
- zagrożenie dla pomieszczeń i obiektów sąsiednich,
- drogi dojścia do ogniska pożaru,
- warunki oddymienia pomieszczeń i obniżenia temperatury.

Przy rozwiniętych pożarach magazynów ważne jest, aby operowanie prądami wodnymi odbywało się bez przerwy. Nierzadko zachodzi potrzeba kierowania silnych prądów wody przy wykorzystywaniu prądownic z nasadą o średnicy 75 mm lub działek wodnych. Dobre efekty gaśnicze można uzyskać wykorzystując do gaszenia pianę gaśniczą. W momencie przygaszenia ognia, jeśli warunki na to pozwalają, można z hal magazynowych usuwać tłące się materiały i dogaszać je na zewnątrz budynku. Nierzadko warunkiem skutecznych działań jest oddymianie pomieszczeń i obniżanie temperatury wnętrza magazynu i składowanych w nim materiałów. W tym celu można otworzyć klapy dymowe, wybić szyby w świetlikach, a nawet zerwać część dachu. W wielu magazynach możemy spotkać substancje pożarowe niebezpieczne. Najczęściej są to substancje chemiczne, które w atmosferze pożaru wydzielają gazy lub pary toksyczne i żrące. W takich przypadkach zachodzi konieczność użycia sprzętu ochrony dróg oddechowych (aparatów powietrznych), a niekiedy ubrań gazoszczelnych lub kwaso- i tęgopornych. Jest rzeczą oczywistą, że ochotnicze straże pożarne takiego sprzętu na swoim wyposażeniu nie posiadają. Dlatego też, tam gdzie występuje zagrożenie życia i zdrowia strażaka, do pomieszczeń bez odpowiedniego zabezpieczenia nie należy wchodzić. Trzeba poczekać na właściwą pomoc Państwowej Straży Pożarnej i działać pod kierunkiem jej dowódcy. Podczas pożarów magazynów dochodzić może do zawalenia się regałów, a nawet konstrukcji budynku. Stwarza to dodatkowe zagrożenie dla życia i zdrowia strażaków. Dlatego też podczas działań wnikliwie obserwujemy teren akcji.